

Inspiration Naturoplevelser med fokus på tilgængelighed

Destination
Kystlandet

DESTINATIONFYN

Destination
Limfjorden

DANSK
KYST & NATUR
TURISME

VisitDenmark

Danmarks
Erhvervsfremmebestyrelse

**TURISME
FOR ALLE**

RED INK + WElearn

Introduktion

Denne casebank er til dig der:

- Er destinationsmedarbejder eller ansat i kommunen.
- Leder efter inspiration ifm. anlæg af nye naturområder.

Få konkrete eksempler på tilgængelige naturoplevelser med denne casebank. Den indeholder løsninger, der virker – med billeder og korte forklaringer på hvad der er gjort, påvirkningen på gæsteoplevelsen, hvordan du selv kommer i gang samt hvem der står bag.

Brug den til at få inspiration til, hvad du kan gøre hos dig. Den gør det nemmere at komme i gang og vælge løsninger, der giver værdi for både turister og borgere.

Hvordan?

Find eksempler, der har forbedret gæsteoplevelsen.

Brug dem som inspiration.

Vælg løsninger du kan kopiere eller tilpasse.

Indhold

Tilgængelige naturløsninger

Troldhedestien	5-9
Naturpark Schönberger Sidgelände	10-14
Havbadet ved Nørre Vorupør	15-19
Bademuligheder ved Egmont Højskole	20-24
Stilleskoven	25-29
Middelfart Marina	30-34
Senda del Oso Vía Verde	35-39
Via Verde de la Sierra	40-45
Natural Bridge State Park	46-49

Digitale løsninger

udinaturen.dk	52
Reisen für Alles	53

Naturoplevelser med fokus på tilgængelighed

Troldhedestien, Kolding

Troldhedestien er udviklet med mange små og store tiltag, så gæster kan være med på forskellige måder.

Det indebærer bl.a. tre 'stationer' med **infotavler, handicaptolletter, vandposter** langs ruten, der bidrager med tryghed for gæster, der er afhængige af disse.

Stier med **fast og jævn grusbelægning og boardwalks med hjulværn og skridsikring** af gør det muligt for gæster, der bruger rollator, kørestol eller barnevogn at være med.

Foto: Steffen Stamp for Realdania

Relevant for: Natur- og vandreområder

Tilgængelighedsbehov: Fysisk og kognitiv/psykisk

Nøgleord: Niveaufri stier med fast underlag, skiltning og tilgængelige toiletforhold.

Hvad har de gjort?

Troldhedestien er en knap 10 km lang natursti, der følger en nedlagt jernbane mellem Kolding og Troldhede. Kolding Kommune ville gøre den til et sted for alle og gik derfor sammen med Realdania, Lokale og Anlægsfonden og Friluftsrådet om projektet "Mødesteder og oplevelser for alle". Fra begyndelsen blev naboer, foreninger, lokalråd og handicap- og psykiatriorganisationer inddraget i at designe løsningerne, så stien kom til at passe til dem, der skulle bruge den.

Resultatet er tre stationer langs ruten, Skovløberstationen, Bramdrupdam Dam og Dybvadbro Station, hvor man kan holde pause, spise, komme tæt på vandet eller overnatte i shelter. Alle tre har de samme grundfaciliteter: infotavle, handicaptilet, vandpost og affaldshåndtering. Fast grusbelægning og boardwalks med hjulværn og skridsikring binder det hele sammen, så alle, uanset hvordan de bevæger sig og hvad de har med sig, kan bruge faciliteterne på lige fod med alle andre. En særlig pointe er, at et lokalt beskyttet beskæftigelsestilbud vedligeholder faciliteterne og laver naturvejledning for kommunens børnehaver. Tilgængelighed handler her ikke kun om at komme ind, men også om at bidrage.

Hvordan har det påvirket gæsteoplevelsen?

Fordi stien kan bruges på flere niveauer, kan gæsten vælge tur efter dagsform og hvil. Toilet og vand undervejs gør det muligt at tage afsted uden at planlægge hele turen på forhånd. Stien fungerer samtidig som mødested på tværs af forskellige brugergrupper, og driften, der varetages af et beskyttet beskæftigelsestilbud, giver projektet en social værdi ud over selve adgangen.

Sådan kommer du i gang

- Start med en sti, du allerede har, en nedlagt bane, en markvej eller en eksisterende rute. Forløbet og underlaget er der ofte i forvejen, og det er det billigste sted at begynde.
- Inddrag brugerne, før strengen sættes. De ved bedst, hvor langt der skal være til næste hvilested, toilet og skilt.
- Aftal drift fra start. Find den lokale aktør, der skal vedligeholde, for eksempel et beskyttet beskæftigelsestilbud. Det sikrer både drift og social værdi.
- Vær opmærksom på forskellige beskyttelsesforhold, når man bygger nyt underlag/boardwalk. Spørg fx Miljøstyrelsen om vejledning.

Hvem står bag?

Kolding Kommune i samarbejde med Realdanias program Collective Impact, Lokale og Anlægsfonden og Friluftsrådet.

Arkitekt og rådgiver:

LYTT Urban & Landscape Architecture.

Samlet pris:

Ca. 11,95 mio. kr. fordelt på Realdania (4,3 mio. kr.), Lokale og Anlægsfonden (4 mio. kr.), Kolding Kommune (4 mio. kr.) og Friluftsrådet (350.000 kr.).

Hvem kan hjælpe dig videre?

- Realdania – erfaring med Collective Impact og tilgængelige naturprojekter (realdania.dk)
- Lokale og Anlægsfonden – støtte til friluftsfaciliteter (loa-fonden.dk)
- Friluftsrådet – friluftsfaglig rådgivning og udlodningsmidler (friluftsradet.dk)
- Lokalt handicapråd (alle kommuner har et lokalt handicapråd, en tilgængelighedsansvarlig eller lignende) – til brugerinddragelsen

Har du lyst til at læse mere om Troidhdestien?

realdania.dk/projekter/troidhdestien-moedesteder-og-oplevelser-for-alle
kolding.dk/borger/miljoe-natur-og-klima/naturomraader-og-naturprojekter/troidhdestien

Kolding Kommune har mange tilgængelige naturoplevelser, som er beskrevet detaljeret. Læs mere her: [Natur for alle](#)

Foto fra Troldhedestien

T
Foto: <https://selvvaerdogsammenhaeng.dk/>

Naturpark Schöneberger Südgelände, Berlin

I den tyske naturpark **Schöneberger Südgelände** i Berlin, tilbydes taktile skilte, kort og modeller af områdets dyr, så gæster med sensorisk tilgængelighedsbehov har mulighed for at opleve området på nye måder.

Foto: euroblind.org

Relevant for: Natur og museer
Tilgængelighedsbehov: Sensorisk
Nøgleord: Følbare elementer

Hvad har de gjort?

Schöneberger Südgelände er et stykke vild natur, der er vokset frem på et gammelt jernbaneareal midt i Berlin og i dag er fredet naturreservat. Parken havde længe en udendørsudstilling om stedets dyr og planter, og i september 2020 blev den gjort tilgængelig for blinde og svagsynede gæster. Den blev udvidet med tolv taktile stationer, hvor man kan røre ved 3D-modeller og relieffer af parkens arter, suppleret med tekst i sort skrift og punktskrift, lydinformation og videoer på tegnsprog. Det var Berlins første barrierefri udendørsudstilling om natur.

For at modellerne skulle fungere i praksis, blev de udviklet sammen med den tyske blindeorganisation DBSV og testet af svagsynede brugere undervejs, så tekstur og kontrast ramte rigtigt. Forlæggene til dyrene kom fra Berlins Naturhistoriske Museum. To rundture er gjort farbare: en kort på cirka 1 km med jernbanerelikvier som vandtårn og damplokomotiv, og en længere på knap 3 km gennem selve naturreservatet.

Hvordan har det påvirket gæsteoplevelsen?

Løsningen åbner et naturområde, som blinde og svagsynede ellers fik lidt ud af, og gør formidlingen brugbar for både seende og ikke-seende. Den taktile udstilling er bygget oven på en formidling, parken allerede havde, frem for et nyt anlæg fra bunden, og taler ind i en universel design tankegang, hvor man ikke bygger til specifikke brugere, men til alle.

Sådan kommer du i gang

- Du behøver ikke bygge nyt. Start med at gøre den formidling, du allerede har, tilgængelig for flere sanser: taktile relieffer, punktskrift på skiltene, en lydversion og evt. tegnsprog via QR-kode.
- Test med rigtige brugere. Tekstur, kontrast og højde kan ikke gættes fra et skrivebord – inddrag en blindeorganisation tidligt (se næste slide)

Hvem står bag?

Parken ejes og drives af Grün Berlin GmbH under Berlins miljøforvaltning (SenUVK).

De taktile paneler er designet og produceret af Tactile Studio. Den centrale samarbejdspartner på blindeområdet var DBSV (Deutscher Blinden- und Sehbehindertenverband).

Hvem kan hjælpe dig videre?

- Dansk Blindesamfund – taktil formidling, punktskrift og brugertest (blind.dk)
- Bevica Fonden – universelt design og sansetilgængelighed (bevica.dk)
- Din lokale blindeforening – for at teste dine løsninger
- Lokalt handicapråd (alle kommuner har et lokalt handicapråd, en tilgængelighedsansvarlig eller lignende) – til brugerinddragelsen

Har du lyst til at læse mere om Schöneberger Südgelände?

<https://www.natur-park-suedgelaende.de/>

<https://tactilestudio.co/achievements/schoneberg-nature-park-berlin-inclusion-tactile-panels-mediation-trail-accessibility-nature/>

<https://www.dbsv.org/naturparkberlin.html>

Galleri fra Naturpark Schöneberger Südgelände

Taktilt oversigtskort

Foto: dbsv.org

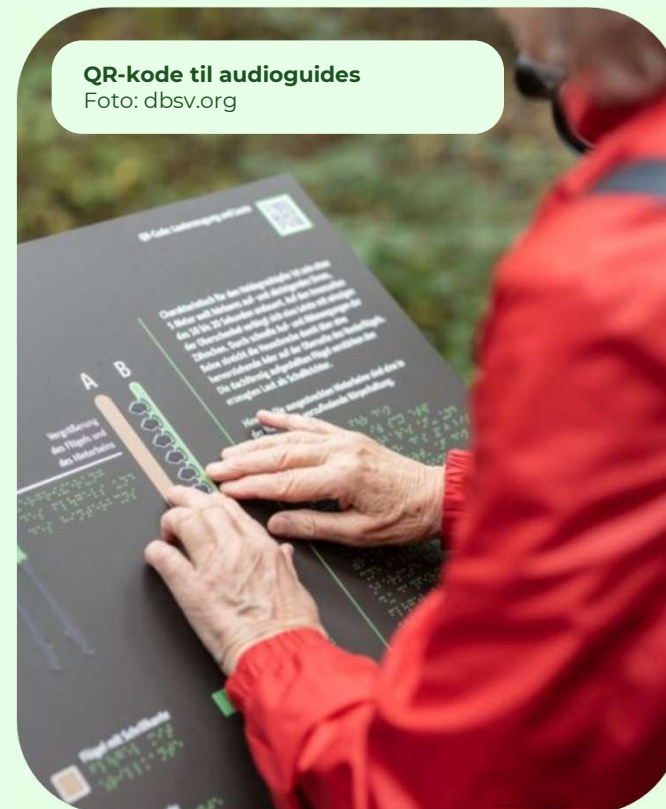
Taktile dyrefigurer

Foto: dbsv.org

QR-kode til audioguides

Foto: dbsv.org

Havbadet ved Nørre Vorupør

I Nørre Vorupør giver **stier med betonbelægning, ramper ned til vandet og siddepladser** flere gæster mulighed for at være med.

Skal man lave **stier og ramper**, der kan benyttes af kørestole, skal **hældningen højst være på 5%** (dvs. 5 cm pr. m).

Foto: Normann Sloth for Realdania

Relevant for: Strande, havne, kystattraktioner
Tilgængelighedsbehov: Fysisk
Nøgleord: Badning, adgang

Hvad har de gjort?

Vesterhavet ved Nørre Vorupør er smukt, men også farligt med høje bølger, understrøm og hestehuller. Idéen om et havbad opstod i vinderforslaget til konkurrencen "Det gode liv ved kysten" og blev til Danmarks første havbad, der åbnede for badegæster i sommeren 2014. Det ligger ved molen og er adskilt fra havet af en mur med gittersikrede luger, der løbende skifter vandet ud, så man kan bade i frisk, salt havvand under trygge forhold.

Badet er cirka 50×50 meter med en dybde på 0–1,5 meter og var fra begyndelsen tegnet til også at kunne modtage kørestolsbrugere. En bred rampe gør det muligt at køre helt ud i vandet, betonstier fører hele vejen ned, og langs kanten er der siddetrapper, opholdsarealer og hvilepladser. Havbadet hænger sammen med "Foreningsvejen", en promenade, der giver adgang fra byen ned til molen og badet, så hele turen derned er farbar.

Hvordan har det påvirket gæsteoplevelsen?

Tilgængeligheden er ikke en sidefacilitet, men selve konceptet bag anlægget. Rampen og de faste stier betyder, at en kørestolsbruger kan køre helt ud i vandet på egen hånd, og murens læ gør det muligt at bade trygt, også når den åbne kyst er for farlig. Det samme bad bruges derfor af børnefamilier, svømmere, havkajakroere, vinterbadere og kørestolsbrugere.

Sådan kommer du i gang

- Tilgængelighed starter fra parkeringspladsen. Sørg for rampe fra parkeringsplads til fortorv, belagt sti hele vejen ned til vandet
- Hold rampen på maks. 5 % hældning. Det er grænsen for, at en kørestolsbruger kan klare den selv.
- Brug fast underlag hele vejen ned. Ét blødt stykke sand er nok til at spærre adgangen, mens beton eller fast belægning binder turen sammen.
- Tænk hvil ind langs kanten. Tilgængelighed er også at kunne sætte sig undervejs, så indtænk siddetrapper og opholdspladser.

Hvem står bag?

Thisted Kommune som byggherre, i partnerskab med fonde og lokale kræfter.

Arkitekt og rådgiver:

Havbadet blev til i partnerskabsprojektet "Mulighedernes Land" som en del af vinderprojektet i arkitektkonkurrencen "Det gode liv ved kysten". Arkitekt og landskabsarkitekt: Preben Skaarup Landskab.

Finansiering

Cirka 13,5 mio. kr.: Det Obelske Familiefond (3,525), Realdania (3,525), Lokale og Anlægsfonden (3) og Thisted Kommune (3). Vanførefonden og Bevica Fonden støttede tilgængeligheden specifikt.

Hvem kan hjælpe dig videre?

- Bevica Fonden – støtter tilgængelighed for mennesker med bevægehandicap (bevica.dk)
- Parasport Danmark – viden om vandaktiviteter for alle (parasport.dk)
- Realdania – erfaring med havbade og tilgængeligt kystliv (realdania.dk)
- Lokalt handicapråd (alle kommuner har et lokalt handicapråd, en tilgængelighedsansvarlig eller lignende) – til brugerinddragelsen
- Vær opmærksom på reglerne omkring bebyggelse ved kyster, spørg Kystdirektoratet (kystdirektoratet.dk)

Har du lyst til at læse mere om Havbadet ved Nørre Vorupør?

realdania.dk/projekter/havbadet-i-noerre-vorupoer

loa-fonden.dk/projekter/noerre-vorupoer-havbad

Galleri fra Havbadet ved Nørre Vorupør

Mulighed for at køre helt ned til vandet

Foto: Ulla Kramer

Gelænder i to højder som man kan støtte sig til

Foto: Ulla Kramer

Alle kankøre/gå på et fast underlag og der er godt med plads til at tage en siddepause

Foto: Normann Sloth

Bademuligheder ved Egmont Højskole, Odder

Ved **Egmont Højskolen** tilbydes flere adgangsmuligheder til vandet - bl.a. med lift og rampe ned i vandet.

Foto: Gitte Kate Jensen

Relevant for: Strande, havne, kystattraktioner

Tilgængelighedsbehov: Fysisk

Nøgleord: Badning, adgang

Hvad har de gjort?

Egmont Højskolen i Hou ved Odder, grundlagt i 1956, er Danmarks største højskole for mennesker med fysisk tilgængelighedsbehov og ligger direkte ud til Kattegat. Skolen har haft en tilgængelig bade- og bådebro, siden Hou Søsportscenter åbnede i 1997. I 2009 blev en ny og længere bade- og bådebro indviet med lift og rampe, der giver kørestolsbrugere direkte adgang til vandet. Den afløste en tidligere flytbar bro, der gik i stykker i østenvind og skulle flyttes hvert forår og efterår, og som det tog to mand halvanden måned at flytte hver gang. Den nye, permanente løsning kombinerer rampe og lift, så flere typer brugere kan komme i vandet på egen hånd. Skolen har siden også bygget Vandhalla, Danmarks mest tilgængelige vandtrænings- og rehabiliteringscenter.

Hvordan har det påvirket gæsteoplevelsen?

Det centrale er, at man kommer i havet på egne præmisser, uden at skulle bæres eller løftes over forhindringer. For en højskole, hvis grundprincip er, at alle elever skal kunne deltage i alle aktiviteter, betyder det, at livet ved og i havet bliver en del af fællesskabet og ikke noget, man ser på fra land.

Sådan kommer du i gang

- Kombinér rampe og lift. En rampe alene rækker ikke for alle, og en lift alene udelukker dem, der vil køre selv. To adgangsveje gør broen brugbar for flest.
- Tænk siddepladser og hvil ind på broen. Mange har brug for at standse undervejs.
- Ring til et sted, der har gjort det. Egmont Højskolen deler gerne erfaringer.

Hvem står bag?

Den nye bade- og bådebro blev sat i gang med en bevilling på 4,4 mio. kr. fra Arbejdsmarkedets Feriefond og indgik i en større udbygning af skolens havfaciliteter. Egmont Højskolen er en selvejende institution.

Hvem kan hjælpe dig videre?

- Egmont Højskolen – årtiers erfaring med tilgængeligt badelivs-design (egmont-hs.dk)
- Parasport Danmark – svømning og vandaktiviteter for mennesker med handicap (parasport.dk)
- Bevica Fonden / Vanførefonden – støtte og viden om bevægehandicap (bevica.dk / vanforefonden.dk)
- Lokalt handicapråd (alle kommuner har et lokalt handicapråd, en tilgængelighedsansvarlig eller lignende) – til brugerinddragelsen
- Vær opmærksom på reglerne omkring bebyggelse ved kyster, spørg Kystdirektoratet (kystdirektoratet.dk)

Har du lyst til at læse mere om bademuligheder ved Egmont Højskole?

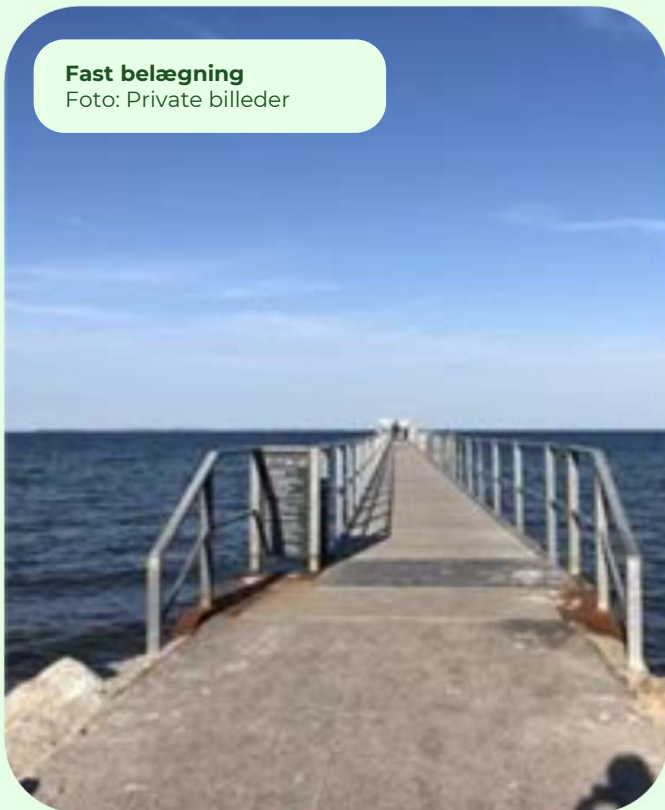
egmont-hs.dk

egmont-hs.dk/om-skolen

Galleri fra Egmont Højskole

Fast belægning

Foto: Private billeder

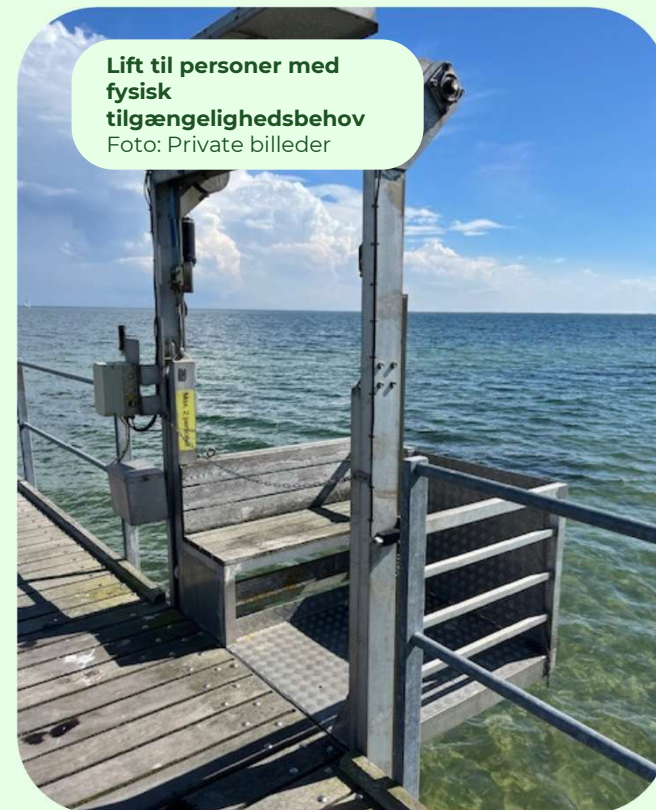
Flere niveauer

Foto: Private billeder

Lift til personer med fysisk tilgængelighedsbehov

Foto: Private billeder

Stilleskoven, Djursland

Ved Hospice Djursland og børne- og ungehospicet Strandbakkehuset ligger stilleskoven, der tilbyder **lindrende behandling og oase** for patienter og pårørende.

Stisystemer og et boardwalk gør det muligt at være med i kørestol og **opholds- og legepladser** tilbyder et fristed.

Foto: Mark Sigetty Bøje & Sidse Grangaard

Relevant for: Park- og skovområder

Tilgængelighedsbehov: Psykisk, kognitiv og fysisk

Nøgleord: Adgang, ro

Hvad har de gjort?

Stilleskoven ligger ved Hospice Djursland og børne- og ungehospicet Strandbakkehuset i Rønde og åbnede i 2021 omkring mantraet "Liv, leg og lindring". En boardwalk snor sig rundt om en skovsø, så patienter, pårørende og søskende kan komme med i både kørestol og seng. Der er madpakkehus, bålplads, frugtlund, læringsstationer, trampoliner, føleklinter, sanseinstallationer og legepladsen "Troldeesporet", mens dele af skoven holdes vild af hensyn til biodiversiteten.

Det bærende greb er, at boardwalken er bygget bred og jævn nok til, at en hospitalsseng kan køres helt ud i naturen, ikke kun en kørestol. Fra hospicerne er der to stier ned til søen, én stejl og én mindre stejl, så man kan vælge efter dagsform, og aktiviteterne kan bruges på flere niveauer.

Hvordan har det påvirket gæsteoplevelsen?

Naturen bliver tilgængelig i en meget sårbar livsfase. Fordi man kan komme ud, også sengeliggende, får patienter og familier adgang til naturens ro, og søskende får et sted at lege. Fordi ruterne kan vælges efter dagsform, kan man deltage uanset hvor mange kræfter man har den enkelte dag.

Sådan kommer du i gang

- Tænk i seng, ikke kun kørestol, hvis udeområdet er knyttet til pleje, hospice eller rehabilitering. Bredde, vendepladser og jævnt underlag skal kunne klare en seng.
- Lav valgfrihed i ruterne (kort/lang, stejl/flad), så folk kan deltage efter dagsform.
- Kombinér tilgængelighed og biodiversitet. Det ene udelukker ikke det andet.

Hvem står bag?

Indsamlingen blev drevet af Rotary-klubberne på Djursland (Ebeltoft, Grenaa, Grenaa-Djurs, Grenaa Go'morgen, Rosenholm og Rønde), der samlede over 3,5 mio. kr. ind med opbakning fra lokale virksomheder, fonde og borgere. Udeområdet er designet og udført af landskabsarkitekt Lene Lunghøj fra Dalgas/HedeDanmark, og ligger på samme matrikel som hospicet, der er etableret af Region Midtjylland og Den Selvejende Institution Hospice Djursland.

Hvem kan hjælpe dig videre?

- HedeDanmark – har designet naturbaserede terapirum og kan rådgive
- SIND – Landsforeningen for psykisk sundhed – ved psykiske og eksistentielle behov (sind.dk)
- Lokale Rotary- og Lions-klubber – indsamling og lokalt ejerskab
- Bevica Fonden – universelt design (bevica.dk)
- Lokalt handicapråd (alle kommuner har et lokalt handicapråd, en tilgængelighedsansvarlig eller lignende) – til brugerinddragelsen

Har du lyst til at læse mere om Stilleskoven?

hospicedjursland.dk
strandbakkehuset.dk
rumsans.dk/artikler/stilleskoven

Middelfart Marina

Visionen for projektet er at skabe en **marina for alle**, så området kan bruges af andre end sejlerne, og gerne hele året.

Der er etableret faciliteter til mange forskellige grupper med det formål at skabe liv hele året.

Foto: Marina.middelfart.dk

Relevant for: Kobling mellem land og vand

Tilgængelighedsbehov: Fysisk

Nøgleord: Aktiv, flere brugergrupper

Hvad har de gjort?

Middelfart Marina gik fra en traditionel lystbådehavn til "Marina For Alle" – et projekt der ville åbne stedet for flere end sejlerne, med unge i fokus.

Konkrete tilgængelighedsgreb: Aktivitetsbryggen (320 m) er anlagt i ét niveau med svage hældninger og ramper til barnevogne, kørestole og rollatorer, en kørefast sti med terrænstæpper fører helt ned i vandkanten så kørestolsbrugere kan opholde sig på stranden, og en rampe ved Havbadeklubben, så man kan komme i vandet fra kørestol eller med rollator. Dertil handicaptoiletter, en tilgængelig tribune (indbygget rampe), bænke med ryg/armlæn samt bordbænkesæt der kan tilgås i kørestol. Øvrige faciliteter – legeplads, basketballbaner, skaterbanen "Bølgen", det opvarmede fælleshus "Sundhuset" og strandhusene – er alle tænkt til at trække nye brugergrupper som børnefamilier, skoler og naboer til, året rundt.

Hvordan har det påvirket gæsteoplevelsen?

Skoler og daginstitutioner bruger nu området fast og naturvejledernes grejhus giver børnehavebørn og elever faste naturoplevelser ved stranden. Sundhuset holder området i brug hele året og biltrafik er flyttet væk fra det centrale område, så der nu er plads til loppemarkeder, koncerter og sportsbegivenheder. Tilbage meldinger fra foreninger og erhverv har ifølge kommunen været positive, og stedet er gået fra en lukket sejlerhavn til et åbent mødested for hele byen.

Sådan kommer du i gang

- Skab én sammenhængende, niveaufri forbindelse fra land til vand. Det er rygraden i en inkluderende marina: en gennemgående rute uden trin, der binder ankomst, ophold og selve vandet sammen, og som alle øvrige tiltag (ramper, belægning, adgang til vandet) kobler sig på.
- Design til brug hele året og for flere formål, ikke kun sejlads. Tilføj faciliteter (fælleshus, aktivitetsområder, opholdssteder), der giver ikke-sejlere en grund til at komme – og som virker uden for højsæsonen.

Hvem står bag?

Projektet er et samarbejde mellem Middelfart Kommune (bygherre og driftsherre), Lokale og Anlægsfonden/LOA (fondsstøtte og medfinansiering) samt arkitektfirmaerne Adept og LYTT Architecture (projektforslag og design). De enkelte anlægsopgaver – fx udvidelse af strand og stenkastning på molen – er sendt i udbud og udføres af eksterne entreprenører, som er fundet gennem separate udbudsrunder.

Hvem kan hjælpe dig videre?

- Middelfart Kommunes Havnekontor (marina.middelfart.dk/marinaplan, havnen@middelfart.dk, tlf. 8888 4910) kender processen og driften bedst.
- Lokale og Anlægsfonden (loa-fonden.dk) kan rådgive om finansiering af lignende anlægsprojekter
- Adept og LYTT Architecture kan give arkitektfaglig sparring på tilgængelighedsdesign og udearealer.

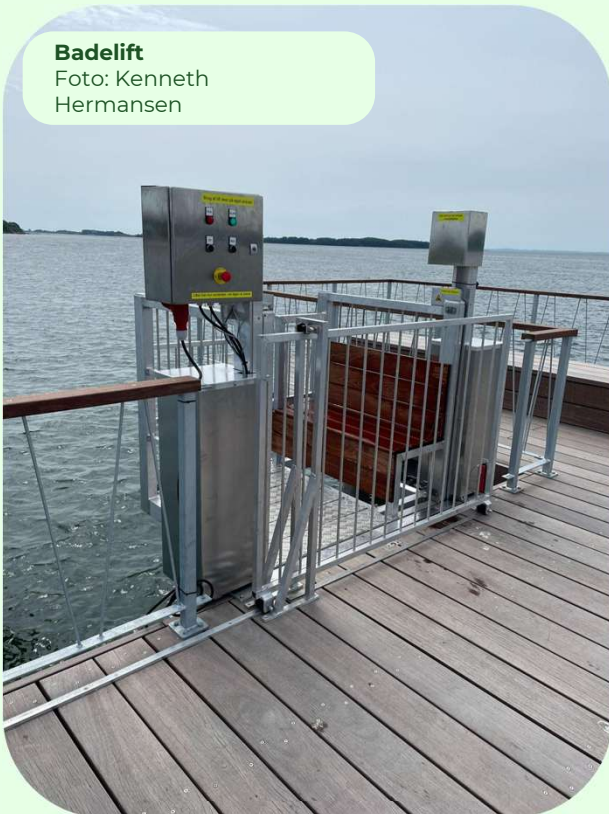
Har du lyst til at læse mere om Middelfart Marina?

[Marinaplan](#) | [Middelfart Lystbådehavne](#)

Galleri fra Middelfart Marina

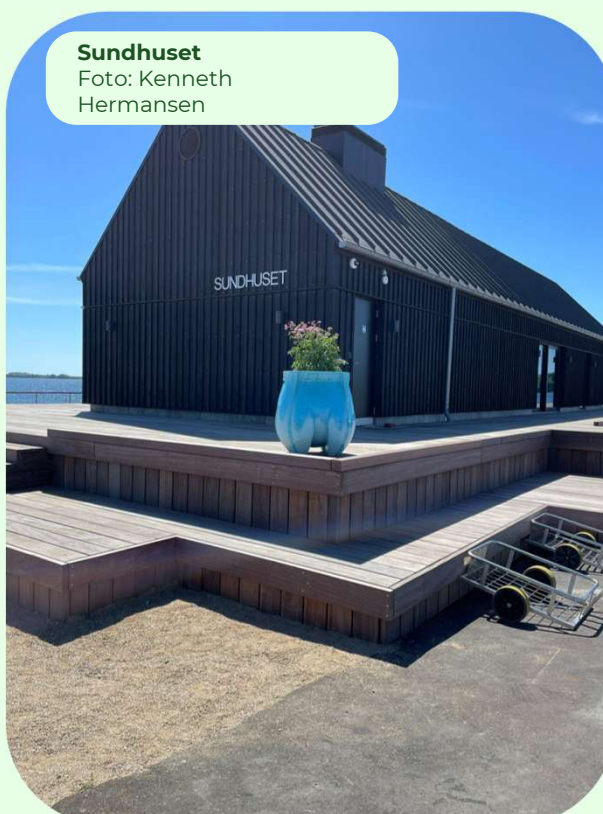
Badelift

Foto: Kenneth Hermansen

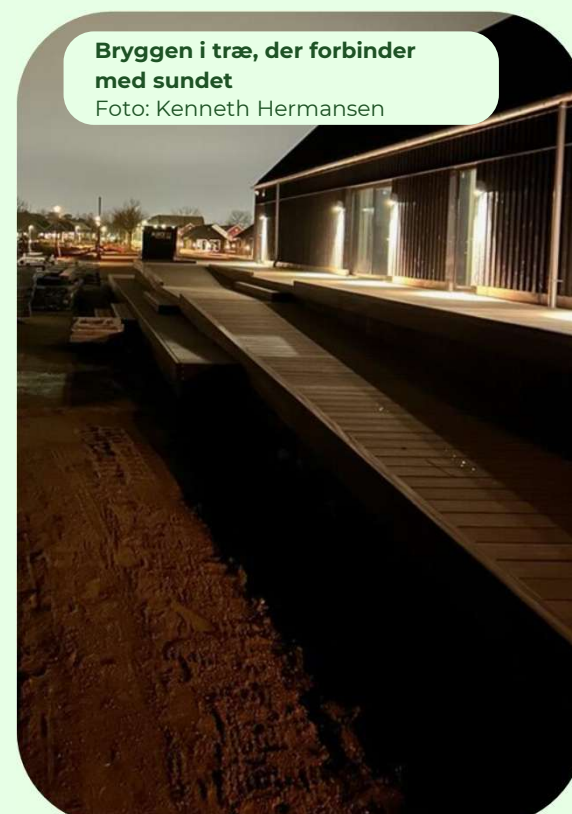
Sundhuset

Foto: Kenneth Hermansen

Bryggen i træ, der forbinder med sundet

Foto: Kenneth Hermansen

Senda del Oso Vía Verde

I den spanske provins Asturias kan man følge en 36 km lang cykel- eller vandrerute, der dækker 14 fredede naturområder.

Hele ruten har **et fast underlag** af primært cement, så alle kan køre og gå.

Hele ruten har desuden **skiltning, der er nem at læse og afkode for gæster med kognitive tilgængelighedsbehov** ligesom der tilbydes **information på blindskrift**, og der er **løbende vandposter og steder til at tage et hvil**.

Foto: viasverdes.com

Relevant for: Cykel- og vandreruter

Tilgængelighedsbehov: Fysisk, sensorisk, kognitiv/psykisk

Nøgleord: Adgang, ro

Hvad har de gjort?

Senda del Oso ("Bjørnestien") er en af Spaniens mest besøgte tilgængelige naturstier. Ruten er cirka 36 km lang, Y-formet, og løber langs en nedlagt minebane gennem bjergdalene Teverga og Quirós. Den har fast, asfalteret eller cementeret underlag, brede kurver og minimal hældning, går gennem belyste tunneller og over broer og er tilgængelig for kørestolsbrugere, barnevogne og gangbesværede. Der er løbende vandposter, hvilepladser, information i punktskrift og skiltning, der er nem at læse og afkode for gæster med kognitive behov.

Ruten er en del af det nationale spanske program Vías Verdes, der systematisk omdanner nedlagte jernbanestrækninger til tilgængelige natur- og cykelstier. Pointen er, at banestrækninger pr. design har fast underlag, lav hældning og stabilt forløb, et godt udgangspunkt for tilgængelighed.

Hvordan har det påvirket gæsteoplevelsen?

Med flere greb på én gang, fast underlag (fysisk), enkel skiltning (kognitiv) og punktskrift og lyd (sensorisk), kan vidt forskellige gæster bruge den samme rute. Familier, seniorer, gangbesværede og mennesker med kognitive udfordringer kan opleve en bjergnatur, der ellers ville være utilgængelig for dem.

Sådan kommer du i gang

- Kig efter nedlagte baner i dit område. De er noget af det bedste råmateriale til tilgængelige ruter, fordi jævnt forløb og fast underlag ofte findes i forvejen (se Trolthedestien).
- Kombinér de tre behov i ét greb: fast underlag, enkel og letlæselig skiltning og punktskrift eller lyd.
- Placér vandposter og hvilepladser med faste mellemrum. Det afgør, hvor langt forskellige gæster kan komme.

Hvem står bag?

Ruten er en del af det nationale spanske program Vías Verdes, der omdanner nedlagte jernbanestrækninger til tilgængelige natur- og cykelstier. Tilgængelighedsdelen er kortlagt og formidlet af PREDIF, den spanske paraplyorganisation for mennesker med fysisk handicap, i samarbejde med Fundación de los Ferrocarriles Españoles.

Hvem kan hjælpe dig videre?

Parasport Danmark – handicapcykler og tilgængeligt cykelliv (parasport.dk)

Friluftsrådet – kan inspirere til danske projekter ud fra internationale modeller (friluftsradet.dk)

Dansk Blindesamfund – skiltning, punktskrift og kognitiv tilgængelighed (blind.dk)

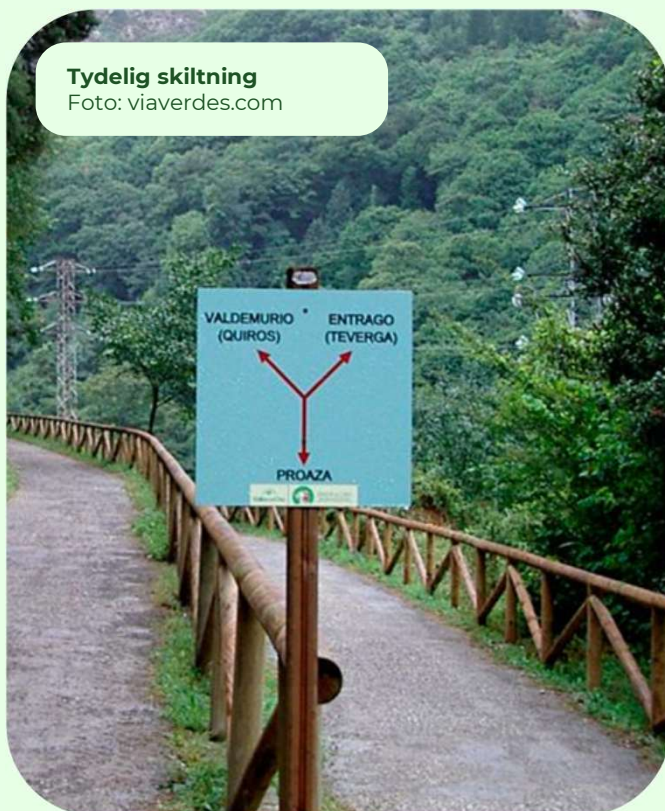
Har du lyst til at læse mere om Senda del Oso Vía Verde?

viasverdes.com/en/itineraries/send-del-oso

turismoasturias.es

spain.info/en/top/accessible-greenways

Galleri fra Senda del Oso Vía Verde

Tydelig skiltning
Foto: viaverdes.com

Hjemmeside med tilgængelighedsinformation
Foto: <https://www.viasverdesaccesibles.es/>

Contacto Accesibilidad Mapa web

SIGUENOS EN: f t

Quiénes somos Patrocinadores Turismo accesible Qué son las Vías Verdes Cómo se ha realizado esta Guía

Información vía verde

- Ficha técnica
- Información general
- Mapa
- Perfil de la ruta
- No te puedes perder
- Cómo llegar

Accesibilidad vía verde

- Discapacidad intelectual
- Accesibilidad general
- Tramo nº 1: Practicable para PMR
- Tramo nº 2: Practicable para PMR
- Tramo nº 3: Practicable para PMR
- Tramo nº 4: Practicable para PMR
- Tramo nº 5: Apto para PMR
- Tramo nº 6: Practicable para

Vía Verde de la Senda del Oso

Ficha técnica

Tramo:
Senda del Oso I: entre Trubia (Oviedo) y Tuñón (Santo Adriano) (Senda Verde Fuso de la Reina-Tuñón) y entre Tuñón (Santo Adriano) y Entrago (Teverga)
Senda del Oso II: entre Caranga de Abajo (Proaza) y Santa Marina (Quirós)

MUNICIPIOS: Senda del Oso I: Oviedo, Santo Adriano, Proaza y Teverga
Senda del Oso II: Proaza y Quirós

PROVINCIA: Asturias

GESTORES:
Mancomunidad de Municipios Valles del Oso
Caranga de abajo (Proaza). Telf. 985 76 15 34
Ayuntamiento de Teverga

Via Verde de la Sierra

I Andalusien kan man tage cykelruten Via Verde de la Sierra. Den 36 km lange rute tilbyder seks strækninger, der er tilpasset med et **fast underlag og skiltning** så gæster med fysiske og kognitive tilgængelighedsbehov kan være med.

Alle seks strækninger har områder med **handicapparkering** og fire tilbyder **cykeludlejning med special-cykler**.

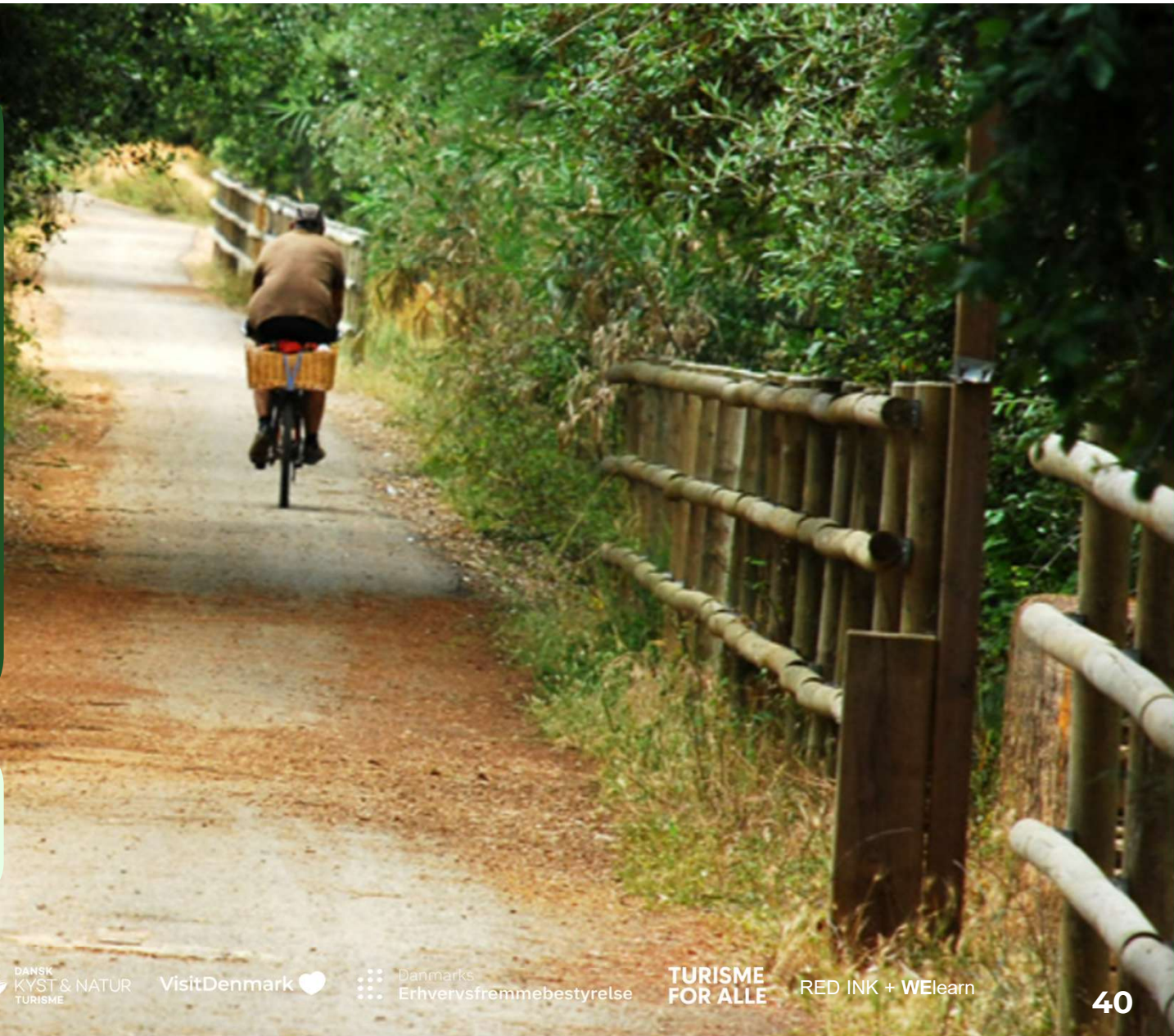
Foto: [Itinerarios Vías Verdes - Fundación de los Ferrocarriles Españoles](#)

Relevant for: Cykel- og vandreruter

Tilgængelighedsbehov: Fysisk, sensorisk, kognitiv/psykisk

Effekt: Tilgængelige cykel- og vandreruter

Nøgleord: Adgang, ro

Hvad har de gjort?

Via Verde de la Sierra er en cirka 36,5 km lang tilgængelig cykelrute i Andalusien langs en nedlagt jernbane gennem bjergterræn mellem Olvera og Puerto Serrano. Ruten har fast underlag og tydelig skiltning tilpasset gæster med fysiske og kognitive behov. Den har handicapparkering ved flere adgangspunkter, og fra to udlejningssteder, i Olvera og Coripe, kan man leje specialcykler som håndbikes, tandemcykler, quadricykler og elcykler. Ruten passerer tunneller, viadukter og broer, og det åbne terræn og den enkle navigation gør den brugbar for familier, seniorer og mennesker med nedsat mobilitet eller kognitive udfordringer.

Hvordan har det påvirket gæsteoplevelsen?

Udlejningen af specialcykler åbner ruten for mennesker, der ikke selv ejer det rette udstyr. Sammen med handicapparkering ved adgangspunkterne betyder det, at adgangen til oplevelsen begynder allerede på parkeringspladsen og holder hele vejen.

Sådan kommer du i gang

- Tænk udlejning af specialcykler ind, hvis I vil åbne en cykelrute for flere. En lokal operatør eller forening kan drive udlejningen.
- Sikr handicapparkering ved adgangspunkterne. Adgangen til ruten begynder på parkeringspladsen.
- Hold navigationen enkel. Få, tydelige skilte slår mange detaljerede.

Hvem står bag?

Ruten er en del af det nationale spanske Vías Verdes-program, der koordineres af Fundación de los Ferrocarriles Españoles. Strækningen blev omdannet til greenway i 1993 af provinsrådet i Cádiz (Diputación de Cádiz) og drives i dag af Fundación Vía Verde de la Sierra med deltagelse af lokale kommuner. Vedligeholdelse og udlejning af specialcykler varetages af lokale operatører ved rutens udlejningssteder.

Hvem kan hjælpe dig videre?

Parasport Danmark – viden om handicapcykler og udlån (parasport.dk)

Friluftsrådet – overførsel af internationale modeller til dansk kontekst (friluftsradet.dk)

Lokal cykel- eller turistforening – til drift af udlejning

Har du lyst til at læse mere om Via Verde de la Sierra?

viasverdes.com/itinerarios (søg på Via Verde de la Sierra)

spain.info/en/top/accessible-greenways

Galleri fra Via Verde de la Sierra

Tydelig skiltning
Foto: desnivel.com

Tilgængeligt toilet
Foto: tur4all.com

Forlænget bæk så kørestolsbrugere kan være med
Foto: tur4all.com

Galleri fra Via Verde de la Sierra

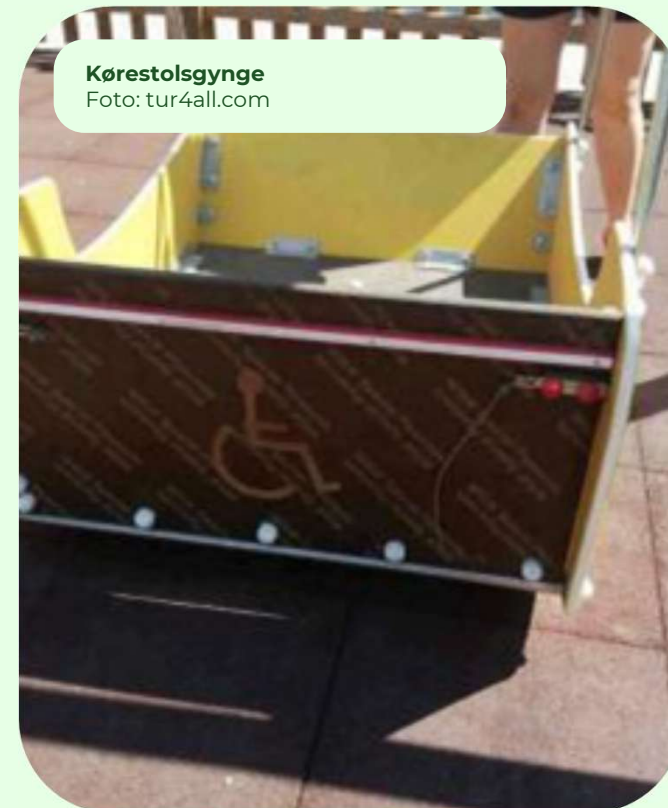
Adgang via ramper & gelænder i 2 højder
Foto: desnivel.com

Tilgængelige parkeringspladser
Foto: tur4all.com

Kørestolsgynge
Foto: tur4all.com

Natural Bridge State Park

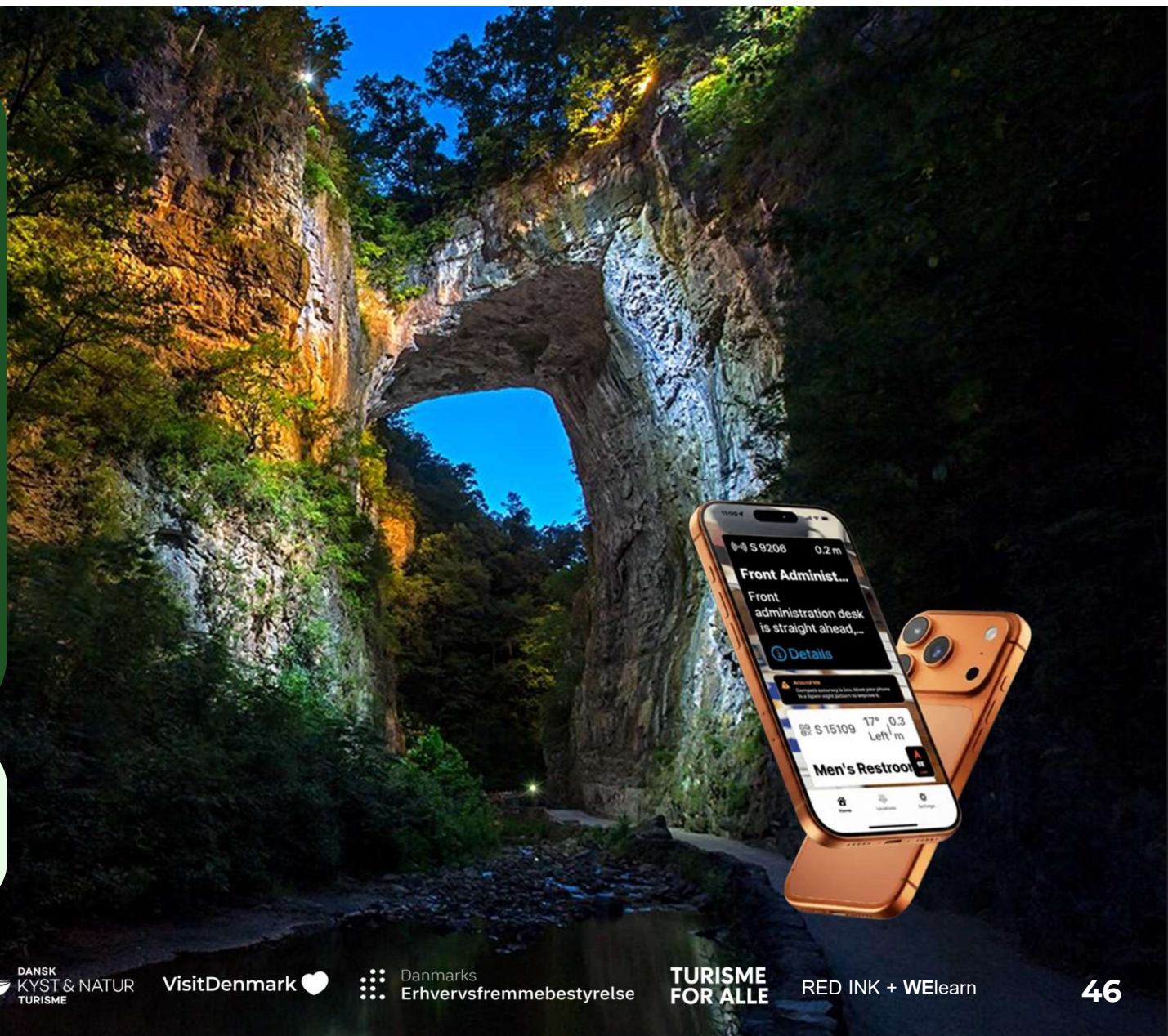
I Natural Bridge State Park har parken gjort deres oplevelse mere tilgængelig for personer med nedsat syn. De anvender en app med lydguide og navigation. App'en fortæller – som vi kender det fra mange museer – om naturen og stedets historie til alle gæster. For gæster med nedsat syn har app'en en ekstra funktion. Den kan lede gæsten videre - og kan fortælle, hvis gæsten går forkert.

Foto: Virginia.org

Relevant for: Natur- og vandreområder, skovparker

Tilgængelighedsbehov: Sensorisk (primært synsnedsettelse), kognitiv/psykisk

Nøgleord: Lydnavigation, universelt design, app

Hvad har de gjort?

Natural Bridge State Park i Virginia er den første statspark i USA, der har installeret RightHear-systemet — en løsning, der kombinerer et fortællerlag for alle besøgende med en navigationsassistent for gæster med nedsat syn.

Teknologien bygger på Bluetooth-beacons, der er placeret langs stier og ved faciliteter. Beaconerne kommunikerer med RightHear-appen på den besøgendes smartphone og udløser stedspecifikt lydindhold: beskrivelser af stier, faciliteter og seværdigheder. For alle besøgende er det et fortællerlag om naturen, stedet og historien. For gæster med nedsat syn eller orienteringsudfordringer aktiveres en ekstra navigationsassistent, der — via telefonens kompas og kortdata — giver lyd- og haptisk feedback, hvis den besøgende er ved at gå forkert. Appen understøtter op til 26 sprog, herunder dansk.

Hvordan har det påvirket gæsteoplevelsen?

Gæster med nedsat synsfunktion kan tage til Natural Bridge State Park på egne præmisser: planlægge besøget, orientere sig under turen og komme sikkert rundt. App'en oplyser for eksempel ved stistarten: "Du er nu ved begyndelsen af Cedar Creek Trail. Stien er 1,6 km lang og fører til Natural Bridge." Og hvis den besøgende drejer den forkerte vej, registrerer appen det og siger til.

Sådan kommer du i gang

I denne konkrete sag har nationalparken valgt RightHear som leverandør af teknologien. Men teknologien er kendt, og du har mange andre muligheder for at komme i hus. Set som universelt design er løsningen samt, da den tilgodeser alle ved at formidle højdepunkterne på turen rundt i parken - og oveni hjælper personer med nedsat syn til at komme sikkert rundt.

Selve beacon-enheden koster mellem 50-150 kr. pr enhed. Og gæsten har selv modtagerenheden med. Det er udvikling af fortællingerne og selve app'en, der koster. Du kan høre mere om RightHear-systemet ved at tage direkte kontakt til dem. Se næste side. En dansk leverandør af stedstyrede fortællinger er Makeable, som står bag Museum - en samlende platform for danske museer med spil og gådejagt. De har også lavet Blinfo, som giver personer med nedsat syn talende skilte.

Hvem står bag?

Natural Bridge State Park drives af Virginia Department of Conservation and Recreation i USA. RightHear er en israelsk-amerikansk teknologivirksomhed, der har udviklet systemet i tæt samarbejde med den blinde brugergruppe. Systemet er i dag installeret i parker, museer, biblioteker og hospitaler på tværs af USA og Europa.

Hvem kan hjælpe dig videre?

Opsøg konkrete teknologileverandører og rådgivere, og undersøg, hvad der kan lade sig gøre hos jer. Der findes flere danske leverandører.

Dansk Blindesamfund – til brugertest og feedback på navigationsindhold (blind.dk)

Bevica Fonden – støtte til sensorisk tilgængelighed (bevica.dk)

Lokalt handicapråd – til brugerinddragelsen

Har du lyst til at læse mere om Right to Hear?

<https://www.right-hear.com/parks/>

https://www.youtube.com/watch?v=7SDhs_egiUg

Formidling af tilgængelige naturoplevelser

Tilgængelige naturløsninger kan ikke stå alene.

Det er også vigtigt at få **formidlet** om de naturoplevelser, man har, så gæster med tilgængelighedsbehov ved, at de findes. Særligt digitalt, så man kan forberede sig på sit ophold, og ved, hvad det indebærer.

Det er der nogle, der har prøvet at løse.

Udinaturen.dk

[Udinaturen.dk](https://udinaturen.dk) er Danmarks online guide til tilgængelige naturoplevelser.

Sitet giver et overblik over mere end 150 tilgængelige ruter og faciliteter på tværs af landet, hvor man kan filtrere ruterne ift. særlige tilgængelighedsbehov.

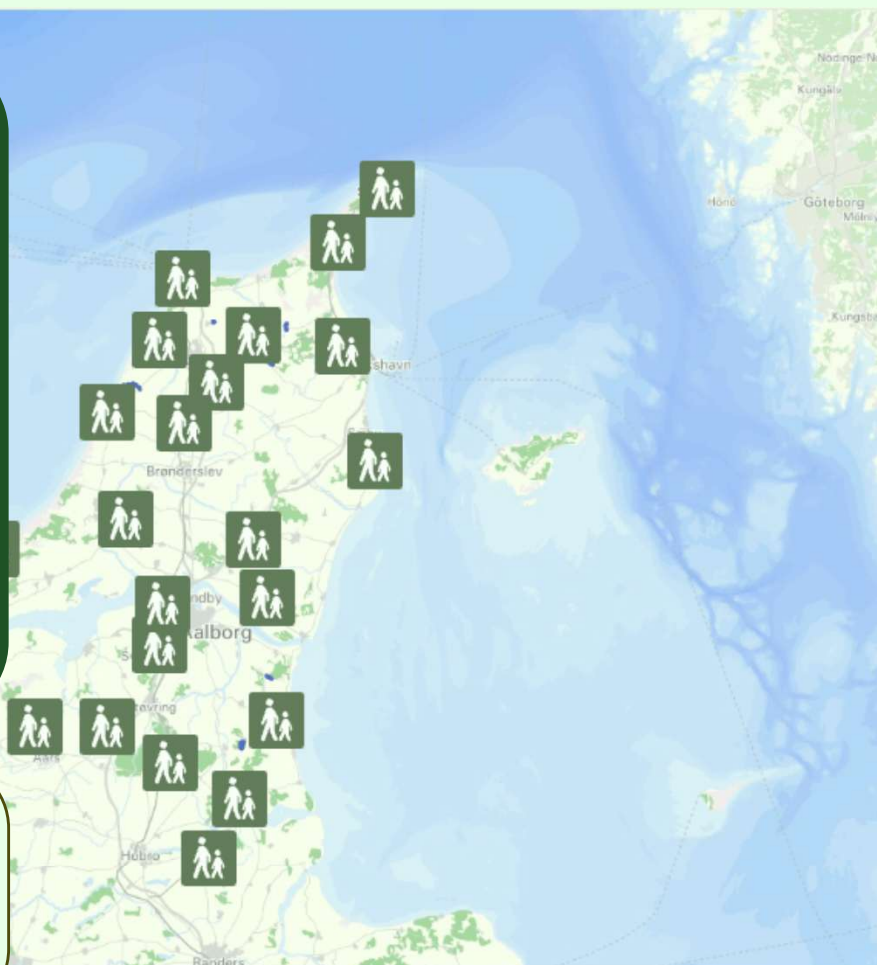
Foto: udinaturen.dk

Relevant for: Natur- og vandreområder

Tilgængelighedsbehov: Fysisk, kognitiv og sensorisk

Effekt: Oplyst information om tilgængelighed, der gør det let for gæster med tilgængelighedsbehov at planlægge

Nøgleord: Digital tilgængelighed

FILTER

RUTER

- ☒ Vandrerute
- ☐ Løberute
- ☐ Cykelrute
- ☐ MTB rute
- ☐ Riderute
- ☐ Orienteringsløb
- ☐ Skirute
- ☐ Sejlrute
- ☐ Margueritruten
- ☐ Discgolf-rute

KRAV TIL RUTEN

TILGÆNGELIGHED

- ☒ Rute uden trin og trapper

RUTELÆNGDE

- ☐ under 5 km
- ☐ 5-8 km
- ☐ over 8 km

SMALLESTE STIBREDDE ELLER STED PÅ RUTENS FORLØB

VANDRERUTE

Bækstedstien

Rutelængde: 1 km.

VANDRERUTE

Lyngstien (3 km rundtur)

Rutelængde: 3,2 km.

Destination
Kystlandet

DESTINATIONFYN

Destination
Limfjorden

DANSK
KYST & NATUR
TURISME

VisitDenmark

Danmarks
Erhvervsfremmebestyrelse

TURISME
FOR ALLE

RED INK + WElearn

Reisen für Alle

[Reisen-fuer-alle.de](https://reisen-fuer-alle.de) er en tysk national ordning, hvor uddannede kontrollanter måler stederne og udgiver garanteret information – fx præcis hældning og bredde – i stedet for et løst "tilgængeligt". Det fjerner gættet og de ubehagelige overraskelser ved ankomst.

Relevant for: Natur

Tilgængelighedsbehov: Fysisk, sensorisk og kognitive

Effekt: Oplyst information om tilgængelighed, der gør det let for gæster med tilgængelighedsbehov at planlægge

Nøgleord: Niveaufri adgang, digital information

Angebote für Alle ▾ Kennzeichnen lassen ▾ Gästestimmen Presse Über uns

Jetzt kontaktieren!

Wohin?
(Bundesland) ▶

Wohin genau?
(Region) ▶

Welche?
(Einschränkung) ▶

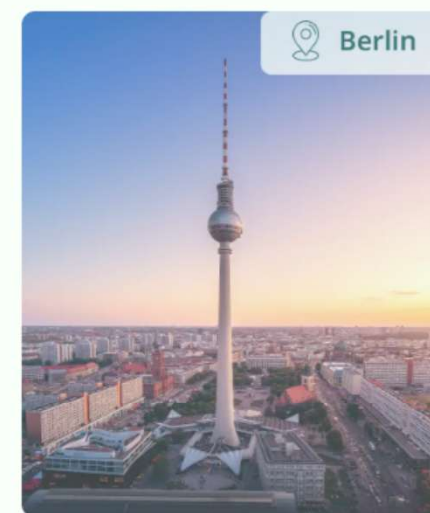
Angebot suchen

Barrierefreier Angebote in

passen

Barrierefreiheit – objektiv erhoben, klar dargestellt und
Angebote, Kulturangebote, Ausflugsziele, Museen, Freizeit-
Wege, Räume und Services zu Ihren Bedürfnissen pas-
sungen.

Die Kennzeichnung erfolgt in unterschiedlichen Qualitätsstufen – von „Information zur Barrierefreiheit“ bis
„barrierefrei geprüft“. So erkennen Sie auf einen Blick, wie umfassend ein Angebot die Kriterien erfüllt. Was die
einzelnen Kennzeichnungen genau bedeuten, erfahren Sie [hier](#).

Destination
Kystlandet

DESTINATION FYN

Destination
Limfjorden

DANSK
KYST & NATUR
TURISME

VisitDenmark

Danmarks
Erhvervsfremmebestyrelse

TURISME
FOR ALLE

RED INK + WElearn